

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Невена Славева Филипова

член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност
ДОЦЕНТ, обявен от ЮЗУ “Неофит Рилски“- Благоевград в ДВ бр. 42/ 12.05.2020
г.

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукция, представена от участниците в конкурса

Кандидат № 1

Мариана Андреева Шехова-Канелова заема академичната длъжност гл. ас. д-р в катедра „Педагогика“ до м. май 2020 г., а от 01.VI.2020 г. в катедра „Управление на образованието и специална педагогика“. Преподавателската дейност на гл. ас. д-р Мариана Шехова е свързана със следните дисциплини: Разработване и управление на проекти – бакалаври/магистри; Тренинг за изследване управленските нагласи, ориентации, качества, знания, умения, компетенции – бакалаври/магистри; Интерактивни методи на преподаване и учене – бакалаври/магистри; Гражданско образование – бакалаври; Иновационен мениджмънт – магистри; Мениджмънт на персонала – магистри; Управление на конфликти в образованието – магистри; Управление на човешките ресурси, Технология на формиране и работа в екип – бакалаври/магистри; Организация на труда на ефективния ръководител – магистри; Технология на ръководене на съвещания – магистри; Правна защита на детето и семейството – бакалаври; Социално законодателство и социална защита – бакалаври/магистри; Училищно законодателство – бакалаври/магистри; Организация и управление на образованието, Мултикултурно и интеркултурно образование – магистри. Участва в разработване и утвърждаване на учебни програми за оценяване и акредитация на ОКС „бакалавър“, „магистър“ и ОНС “Доктор“. Национален координатор е на Международен проект за разработване и внедряване на магистърска програма по Иновационен мениджмънт“ MANTRA“; член на Съюза на учените в България; член на Между университетски институт по мениджмънт на образованието „Интер – Аула“, София; член на международната организация „BAZOPED“. Допълнително образование – **магистър юрист.**

Гл. ас. д-р Мариана Шехова участва в конкурса за доцент със: две самостоятелни монографии – „Влияние на училищното ръководство за промяната и управлението на организационната култура на училището“ и „Диагностициране и управление на организационната култура на училището“; публикувана глава в колективна монография „Иновационен мениджмънт – 2008г.“; студия в сп. Педагогика-бр.4/2005г.; студия в сп. Посоки- бр.4/2003 г.; 4 статии на база дисертационен труд; 25 статии в рецензирани списания и сборници. Участва в колективен учебник за дистанционно обучение по „Образователен мениджмънт за магистри. Има качени материали на платформата Blackboard, както и тестове, и задачи за студентите магистри. Научен ръководител е на 36 дипломанти, по-голямата част от които са магистри.

Проектната дейност на гл.ас. д-р Мариана Шехова е свързана със: участие в 11 национални проекти, ръководител на 5 национални проекти и ръководител на един международен проект.

Публикационната дейност на гл.ас. д-р Мариана Шехова основно е в Теория и управление на образованието.

Трудът „Диагностициране и управление на организационната култура на училището“, притежава следните достойнства и приноси моменти: задълбочено познаване на изследваната проблематика; структурата на труда следва логиката на изследването; обосновка на емпиричното изследване от теоретико - методологическа гледна точка; убедително представяне резултатите от диагностичното изследване; теоретичен анализ с авторово присъствие; коректно използване на понятийния апарат; изводи и обобщения, очертаващи ролята на организационната култура и споделяните ценности в организацията за успешното управление на училището.

Трудът „Влияние на училищното ръководство за промяната и управлението на организационната култура на училището“ е актуален и носи характеристиките на иновативен защото:

- избраните от авторката изследователски проблемни полета са от съществено значение за ефективно управление на училището;
- компетентно и аналитично са представени различни модели за управление на организационната култура;
- предложени са подходи и възможности за типологизация на организационната култура;
- задълбочен анализ на типове училищна култура като акцент е поставен върху концептуален модел за оценка на организационната култура;
- диагностичните изследвания завършват с мултифункционален авторов модел с експертна оценка при диагностика на организационната култура;
- налице е оценъчен анализ на модели и стратегии за промяна на училищната култура, с представени 4 авторски модела;
- теоретичен анализ, подкрепен с таблици и графики, допълващи важното, същественото;
- разработена статистическа методика от авторката за обработка на експертната оценка за организационната култура на училището – освен анкетна карта и списък от признаци за оценяване, позволяващи точно и задълбочено представяне на резултатите;
- изводите и обобщенията от изследването са с отправна точка към практиката.

Представената научна продукция от гл.ас. д-р Мариана Андреева Шехова – Канелова заема съществено място в теорията и практиката на образователния мениджмънт. Трудовете ѝ обогатяват теоретичните знания за организационната култура и оценка управленските компетентности на училищните ръководители. Важен изследователски практико-приложен принос на гл.ас.д-р Мариана Шехова е очертаването на теориите, приложими при диагностика на организационната култура в училище. Основавайки се на теориите за организационната култура, авторката очертава различни възможности за трансфер на идеи, подходи, методи, модели и техники, повишаващи мотивацията на служителите в организационната култура на училището.

Публикуваните студии и статии на гл.ас.д-р Мариана Шехова са свързани със: качеството на образованието, организационната култура; педагогическата иноватика като нова философия на образованието, образователна политика; иновации в образованието; финансиране и управление; маркетингът в

образованието като подход за управление; интерактивни методи в средното и висше училище и др.

Гл.ас.д-р Мариана Шехова е представила и **цитирания и рецензии:**

Приемам справката на гл.ас.д-р Мариана Шехова за оригинални научни приноси.

Бележки и препоръки:

1.В структурно отношение могат да се прецизират някои компоненти, например: прието е най-напред да бъдат формулирани обект и предмет на изследването.

2.Богатството от инструментариум на емпиричното диагностично изследване и получените резултати, позволяват още по-задълбочени изводи и обобщения.

3.Би могло да бъдат представени и повече приложения, доказващи характера и значимостта на проведеното емпирично диагностично изследване.

По сигналите за плагиатство:

1. Гл. ас. д-р Мариана Андреева Шехова – Канелова е с 20 годишен преподавателски и изследователски опит и е трудно да се приеме, че не познава правилата за цитиране.

2. В представеното от нея становище подробно и с аргументи представя защо не приема обвиненията в плагиатство. Това ми позволява да приема, че гл. ас. д-р Мариана Шехова не е нарушила изискванията за цитиране при позоваване на текстове на други автори.

Кандидат № 2

Д-р Румяна Годорова Гьорева работи в Национален инспекторат по образование. Била е две години асистент в ЮЗУ “Неофит Рилски“. Преподавала е: Европейски образователни политики, Социален мениджмънт, практикум“ Мониторинг, външно и вътрешно оценяване в образованието“ ,“Преговори, съвещания, документация, деловодство“,организационна култура, организационно поведение и лидерство. Работила е в община Перник , пом. Директор в училище “Свети Иван Рилски“ – Перник, учител в СОУ “Свети Климент Охридски“ и ТМТ „Юрий Гагарин“ – Перник. Участва в проект „Инкубатор на интегрирани образователни мрежи в големия град“. Участвала е в разработване на учебни програми, предимно по избираеми дисциплини. Посочила е 7 цитирания. Представила е сертификати от участия в конференции. Представила е статии на основа дисертационния труд.

Д-р Румяна Гьорева участва в конкурса с монографии - 2, учебно помагало, статии и доклади в научни издания – статия в сп. „Педагогика“, бр. 8/ 2020 г., статии и доклади в нереферирани списания и сборници – 19.Има участие в учебник за дистанционно обучение по „Образователен мениджмънт“. Има ръководства на 4 дипломанти.

Трудът „Модели за стратегическо управление на институциите от системата на предучилищното и училищно образование“ съдържа 2 глави, предговор, заключение, литература и приложения. Както самата авторка заявява, целта на труда е чрез анализ на национални, регионални и местни политики, да се допълнят вече съществуващи модели на стратегическо управление. Представени са вижданията на различни автори за модели на стратегическо управление. Описани са различни модели на стратегическо управление, основани на политика за:

прилагане на иновационни технологии; приобщаващо образование; утвърждаване на гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование. Моделът, който авторката представя, е опит“ да допълни съществуващи модели за стратегическо управление в контекста на новите послания в образованието.“

С трудът „Мениджмънт на училището в условия на криза“, д-р Румяна Гьорева се опитва да обобщи мерките, които българската образователна система трябваше да предприема по време на кризата с Covid 19 и наложилото се дистанционно обучение. Авторката представя лични впечатления за готовността на училищните ръководства да управляват по време на криза. Проведено е анкетно проучване сред учители и директори на няколко училища в страната, за да се получи информация за създадените условия за обучение в училищните институции. Резултатите са представени в таблици и графики. Предложен е и авторски модел на план за управление в условия на криза. Същият е създаден въз основа на анкетното проучване за предимствата и недостатъците на онлайн обучението.

Трудът „Контролната дейност в образованието“ е учебно помагало на основа дисертационния труд. Контролната дейност е представена в контекста на регулатор дейността на училищните институции. Подчертано е значението на контрола като функция на управлението. Направен е опит за характеризирание на ефективния контрол.

Представените от д-р Румяна Гьорева статии са свързани с въпросите на: продължаващо обучение, качество на образованието; учителите и управлението на училището; училищните политики и подкрепящата среда; управление на качеството на образованието; консултирането в управлението; обучение през целия живот и др.

Представените от д-р Румяна Гьорева трудове притежават някои достойнства, като: проучена и обобщена е научна литература по проблемите на контролната дейност; допълнени са представите за съдържанието на понятието мониторинг; систематизирана е информация за нормативната уредба за развитие на училищните институции; предложен е модел за стратегическо управление, основан на обобщена представа за национална политика; представен е вариант на възможен план за управление на образованието при криза.

Критични бележки и препоръки

1. По отношение труда “Модели за стратегическо управление на институциите от системата на предучилищното и училищното образование“- прави впечатление, че на повече от 20 страници /от 44 до 64/ е представена съществуващата нормативна уредба- ЗПУО, различни Наредби №№ 12, 15 и др., Правилник за създаване на обществените съвети и други. А на цели 2 страници се изброяват всички функции на директора в качеството на орган на управление. Това смятам за излишно, но пък създава текст. Същото изброяване на текст от нормативната уредба е налице и при Наредба № 13 за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование – изброяват се възможните теми, посочени в наредбата.

2. По отношение труда „Мениджмънт а училището в условия на криза" – голяма част от текста в труда е информация, която бе предоставена на обществеността през целия период на неприсъственото обучение/ и онлайн обучението, и другите форми за по-малките населени места, и за трудностите, които изпитват учителите и училищните ръководства при управление на

образованието в тези условия, и за резултатите от оценяването, т.е. в този аспект няма нещо, което да е ново и неизвестно.

На стр. 112 – фигура № 6 – Политики на модела. Като една от тези политики е посочено“ Осигуряване на довери и сътрудничество между членовете на колектива и т.н Веднага след това са изброени някои принципи, на които се основава примерния модел . Един от изброените принципи е този за сътрудничество, т.е. първо сътрудничеството се определя като политика, а после като принцип.

На стр 117 – фигура № 8 – комуникационни канали в кризисна ситуация. Всички посочени канали за комуникация –с родители, ученици, учители, педагогически специалисти, медицински служители, съществуват и се използват и в условия на не криза. Тогава каква е разликата в двата случая и кое е новото?

Не съм установила плагиатство.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Поради това, че в конкурса има двама кандидати, ***поставям на първо място гл. ас. Д-р Марина Андреева Шехова – Канелова*** със следните мотиви:

1. Научно-изследователската и преподавателската дейност на гл. ас. д-р Мариана Андреева Шехова – Канелова естествено и логично води до нейното израстване на следващо ниво.

2. Изследователската проблематика/ организационната култура в училище, диагностицирането и управлението ѝ на ниво училище и др., на които е посветила научната си дейност, е залог за успешно и качествено образование, и е основа за превръщане на българската образователна система и нейното управление успешна и иновативна.

3. Изследователската ѝ проблематика намира съществено място не само в теорията, но и в практиката на образователния мениджмънт.

4. Задълбоченото теоретично и практическо познаване на въпросите на образователния мениджмънт ѝ позволява да изрази своята позиция по изследваната проблематика.

5. Гл. ас. д-р Мариана Андреева Шехова – Канелова на практика е доказала своите управленски умения в работата със студентите бакалаври и магистри. Доказателство за това е и полученият от нея Патент за интерактивен съдебен процес.

6. Не без значение е и фактът, че гл. ас. д-р Мариана Шехова има възрастовата възможност да продължи своята изследователска и преподавателска дейност в областта на теорията и управлението на образованието.

7. С цялостната научно-изследователска и преподавателска дейност, гл. ас. д-р Мариана Шехова се представя като завършен и компетентен изследовател, насочващ изследователските си търсения към значима научна проблематика, свързана с управление на образованието.

Д-р Румяна Тодорова Гьорева поставям на второ място, защото има много малък преподавателски опит в академична среда, което е важно за заемане на академична длъжност.

Предлагам на уважаемото научно жури и на Факултетния съвет на Факултета по педагогика да избере гл. ас. д-р Мариана Андреева Шехова – Канелова за академичната длъжност „Доцент“ по професионално направление 1.1 Теория и управление на образованието.

Септември, 2020 г.
Благоевград

Автор на становището: .....
/ проф. д -р Н. Филипов

OPINION

by Prof. Dr. Nevena Slaveva Filipova

member of a scientific jury in a competition for the academic position of ASSOCIATE PROFESSOR, announced by SWU "Neofit Rilski" - Blagoevgrad in SG no. 42/ 12.05.2020 г.

Subject: scientific, scientific-applied and professional-academic activity and production presented by the participants in the competition

Candidate № 1

Mariana Andreeva Shekhova-Kanelova holds the academic position of Chief Assistant Professor, PhD in the Department of Pedagogy until May 2020, and from 01.V.2020 in the Department of Education Management and Special Pedagogy. The teaching activity of Ch. Assistant Professor Dr. Mariana Shehova is related to the following disciplines: Project development and management - bachelors / masters; Civic education - bachelors; Innovation management - masters; Personnel management - masters; Conflict management in education - masters; Human resources management, Technology of team formation and work - bachelors / masters; Organization of the work of the effective manager - masters; Technology of conducting meetings - masters; Legal protection of the child and the family - bachelors; Social legislation and social protection - bachelors / masters; School legislation - bachelors / masters; Organization and management of education, Multicultural and intercultural education - masters. Participates in the development and approval of curricula for assessment and accreditation of Bachelor's, Master's and Doctor's degrees. He is the National Coordinator of the International Project for Development and Implementation of the Master's Program in Innovation Management "MANTRA"; member of the Union of Scientists in Bulgaria; member of the Inter-University Institute of Education Management "Inter-Aula", Sofia; member of the international organization "BAZOPED". Additional education - Master of Laws.

Assistant Professor Dr. Mariana Shehova participated in the competition for associate professor with: two independent monographs - "Influence of school management on the change and management of organizational culture of the school" and "Diagnosis and management of the organizational culture of the school"; published chapter in the collective monograph "Innovation Management - 2008"; studio in the magazine Pedagogy-issue 4/2005; studio in the magazine Directions - issue 4/2003; 4 articles based on dissertation; 25 articles in peer-reviewed journals and collections. Participates in a collective textbook for distance learning in "Educational Management for Masters. There are uploaded materials on the Blackboard platform, as well as tests and assignments for master's students. He is the supervisor of 36 graduates, most of whom are masters.

The project activity of Chief Assistant Dr. Mariana Shehova is related to: participation in 11 national projects, leader of 5 national projects and leader of one international project.

The publishing activity of Chief Assistant Dr. Mariana Shehova is mainly in Theory and Management of Education.

The work "Diagnosis and management of the organizational culture of the school" has the following merits and contributions: in-depth knowledge of the researched issues; the structure of the work follows the logic of the research; justification of the empirical research from a theoretical - methodological point of view; convincing presentation of the results of the diagnostic test; theoretical analysis with author's presence; correct use of the conceptual apparatus; conclusions and summaries outlining the role of organizational culture and shared values in the organization for successful school management.

The work "Influence of school management on the change and management of the organizational culture of the school" is relevant and has the characteristics of innovative because:

- the research problem fields selected by the author are essential for effective school management;
- competently and analytically different models for management of the organizational culture are presented;
- approaches and opportunities for typology of organizational culture are proposed;
- in-depth analysis of types of school culture such as emphasis is placed on a conceptual model for assessing organizational culture;
- the diagnostic researches end with a multifunctional author's model with expert assessment in diagnostics of the organizational culture;
- there is an evaluation analysis of models and strategies for changing the school culture, with 4 author's models presented;
- theoretical analysis, supported by tables and graphs, complementing the important, the essential;
- developed a statistical methodology by the author for processing the expert assessment of the organizational culture of the school- in addition to a questionnaire and a list of evaluation features, allowing accurate and thorough presentation of the results;
- the conclusions and summaries of the research have a starting point for practice.

The presented scientific production by Chief Assistant Dr. Mariana Andreeva Shehova - Kanelova occupies an important place in the theory and practice of educational management. Her works enrich the theoretical knowledge of organizational culture and assessment of managerial competencies of school leaders. An important research and practical contribution of Chief Assistant Dr. Mariana Shehova is the outline of the theories applicable in the diagnosis of organizational culture in school. Based on the theories of organizational culture, the author outlines various opportunities for the transfer of ideas,

approaches, methods, models and techniques that increase the motivation of employees in the organizational culture of the school.

The published studies and articles of the Chief Assistant Dr. Mariana Shehova are related to: the quality of education, the organizational culture; pedagogical innovation as a new philosophy of education, educational policy; innovations in education; financing and management; marketing in education as a management approach; interactive methods in high school and university, etc.

Chief Assistant Dr. Mariana Shehova also presented *citations and reviews*: I accept the reference of Chief Assistant Dr. Mariana Shehova for original scientific contributions.

Notes and recommendations:

1. In structural terms, some components can be specified, for example: it is accepted to first formulate the object and subject of the study.
2. The richness of the tools of the empirical diagnostic research and the obtained results allow even more in-depth conclusions and generalizations.
3. More applications could be presented, proving the nature and significance of the conducted empirical diagnostic research.

On reports of plagiarism:

1. Ch. Assistant Professor Dr. Mariana Andreeva Shehova - Knelova has 20 years of teaching and research experience and it is difficult to assume that she does not know the rules for citation.
2. In its observations, it sets out in detail and with arguments why it does not accept the allegations of plagiarism. This allows me to assume that Ch. Assistant Professor Dr. Mariana Shehova has not violated the requirements for citation when referring to texts by other authors.

Candidate № 2

Dr. Rumyana Todorova Gyoreva works in the National Inspectorate of Education. She was an assistant at SWU "Neofit Rilski" for two years. She has taught: European educational policies, Social management, workshop "Monitoring, external and internal evaluation in education", "Negotiations, meetings, documentation, office work", organizational culture, organizational behavior and leadership. She worked in the municipality of Pernik, assistant. Director of the school "St. Ivan Rilski" - Pernik, teacher at the school "St. Kliment Ohridski" and TMT "Yuri Gagarin" - Pernik. Participates in the project "Incubator of integrated educational networks in the big city". She has participated in the development of curricula, mainly in elective subjects. She cited 7 citations. She presented certificates of participation in conferences. She has presented articles based on her dissertation.

Dr. Rumyana Gyoreva participates in the competition with monographs - 2, textbook, articles and reports in scientific journals - an article in the journal "Pedagogy",

issue. 8/2020, articles and reports in unreferenced journals and collections - 19. He has participated in a textbook for distance learning in "Educational Management". There are manuals of 4 graduates.

The work "Models for strategic management of institutions in the system of preschool and school education" contains 2 chapters, preface, conclusion, literature and appendices. As the author herself states, the aim of the paper is to supplement existing models of strategic management through an analysis of national, regional and local policies. The views of different authors on models of strategic management are presented. Various strategic management models based on policy are described for: application of innovative technologies; inclusive education; promotion of civic, health, environmental and intercultural education. The model presented by the author is an attempt to "supplement existing models of strategic management in the context of new messages in education."

With the work "School Management in Crisis", Dr. Romyana Gyoreva tries to summarize the measures that the Bulgarian education system had to take during the crisis with Covit 19 and the necessary distance learning. The author presents personal impressions of the readiness of school managements to govern during a crisis. A survey was conducted among teachers and principals of several schools in the country to obtain information on the conditions created for education in school institutions. The results are presented in tables and graphs. An author's model of a crisis management plan is also proposed. It is based on a survey on the advantages and disadvantages of online learning.

The work "Control activity in education" is a textbook based on the dissertation. The control activity is presented in the context of the regulator the activity of the school institutions. The importance of control as a function of management is emphasized. An attempt has been made to characterize effective control. The articles presented by Dr. Romyana Gyoreva are related to the issues of: continuing education, quality of education; teachers and school management; school policies and the supportive environment; quality management of education; management consulting; lifelong learning, etc.

The works presented by Dr. Romyana Gyoreva have some merits, such as: scientific literature on the problems of the control activity has been studied and summarized; the notions about the content of the concept of monitoring are supplemented; systematized information on the regulations for the development of school institutions; a model of strategic management based on a generalized idea of national policy is proposed; a variant of a possible plan for education management in crisis is presented.

Critical remarks and recommendations

1. With regard to labor "Models for strategic management of institutions in the system of preschool and school education" - It is noteworthy that on more than 20 pages / from 44 to 64 / the existing legislation is presented - ZPUO, various Regulations №№ 12, 15, etc., Regulations for the establishment of public councils and others. And on 2 pages all the functions of the director as a governing body are listed. I think this is unnecessary, but it creates text. The same enumeration of a text from the normative regulation is present

in Ordinance № 13 for civic, health, ecological and intercultural education - the possible topics indicated in the ordinance are listed.

2. . Regarding the work "School Management in Crisis" - a large part of the text in the paper is information that was provided to the public throughout the period of absenteeism/ and online learning, and other forms for smaller settlements, and the difficulties experienced by teachers and school leaders in managing education in these conditions and the results of the evaluation, ie in this aspect there is nothing new and unknown. On page 112 - figure № 6 - Model policies. One of these policies is "Ensuring trust and cooperation between team members and so on. Immediately afterwards, some of the principles on which the model is based are listed. . One of the listed principles is that of cooperation, ie. first, cooperation is defined as a policy and then as a principle. On page 117 - figure № 8 - communication channels in a crisis situation. All these channels of communication - with parents, students, teachers, teachers, medical staff, exist and are used in non-crisis conditions. Then what is the difference between the two cases and what is new?

I have not found plagiarism.

CONCLUSION

Due to the fact that there are two candidates in the competition, *I put in the first place Ch. Assistant Professor Dr. Marina Andreeva Shehova - Kanelova* with the following motives:

1. The research and teaching activity of Ch. Assistant Professor Dr. Mariana Andreeva Shehova - Kanelova naturally and logically leads to her growth to the next level.
2. The research issues / organizational culture in school, its diagnosis and management at school level, etc., to which it has dedicated its scientific activity, is a pledge for successful and quality education, and is a basis for transforming the Bulgarian educational system and its management successful.
3. Its research issues find a significant place not only in the theory but also in the practice of educational management.
4. The in-depth theoretical and practical knowledge of the issues of the educational management allows her to express her position on the researched issues.
5. Chapter Assistant Professor Mariana Andreeva Shekhova-Kanelova, PhD, has practically proved her management skills in working with bachelor's and master's students. Proof of this is the Patent for interactive litigation received by her.
6. Not without significance is the fact that Ch. Assistant Professor Dr. Mariana Shehova has the opportunity to continue her research and teaching activities in the field of theory and management of education.
7. With the overall research and teaching activity, ch. Assistant Professor Mariana Shehova, PhD, presents herself as a complete and competent researcher, directing her research research to significant scientific issues related to education management.

I put Dr.Rumyana Todorova Gyoreva in second place because she has very little teaching experience in an academic environment, which is important for holding an academic position.

I propose to the esteemed scientific jury and to the Faculty Council of the Faculty of Pedagogy to vot for Ch. Assistant Professor Dr. Mariana Andreeva Shehova - Kanelova for the academic position "Associate Professor" in the professional field 1.1 Theory and Management of Education

September 2020
Blagoevgrad

Author : .....
/ Prof. Dr. N. Filipova /